

VÆRØYPOSTEN - HØSTEN 2014

Utgiver Værøy kommune

www.varoy.kommune.no

Tlf. 48199927/75420608

Redaktør Erling Skarv Johansen

Mail: erling.skarv.johansen@varoy.kommune.no

Kto.nr for abonnement(150/året): 4662.70.40849

KOMMUNAL INFO v/Rådmann Frank Hansen

Vannforsyningen.

Innledningsvis vil vi takke alle våre abonnenter for at vår oppfordring om unødig vannforbruk i sommer ble fulgt. Vi kom oss gjennom en tørr og fin sommer uten at vi trengte å gjennomføre restriksjoner på bruk av vann.

Teknisk etat har de siste par årene jobbet hardt for å finne og tette lekkasjer på hovedvannledningen. Det er blitt byttet ut ca 1800 meter gammel eternittlinje, dette, sammen med, mange reparasjoner har ført til at vannforbruket har vært historisk lavt det siste året.

I høst starter arbeidene med å borre nye brønner til erstatning for brønner som gir lite vann. Det vil også bli gjennomført vedlikeholdsarbeider på brønnene som fortsatt skal produsere, målet er å øke kapasiteten i disse. I tillegg vil vi etablere Breivika som reservevannkilde, det vil her bli boret fire brønner som skal forsyne oss dersom vannverket på Sørland ikke klarer å levere nok rent drikkevann.

Boringen og legging av rør fra brønnene vil bli gjennomført i høst, etter en tids prøveproduksjon regner vi med at de nye brønnene er klar til å levere vann i løpet av våren 2015. Tiltakene som gjennomføres vil øke robustheten i vannforsyningen og bidra til en stabil leveranse av rent drikkevann.

I høst vil ca 400 meter eternittlinje i Nedre Vågen bli byttet ut. Utskiftingen er nødvendig for å få bukt med en lekkasje på linjen.

Værøy havn.

I forrige nummer av Værøyposten skrev vi om arbeidet med et forprosjekt med sikte på å få etablert en sikrere innseiling til Røstnesvågen. Et enstemmig kommunestyre vedtok den 29. september at det skulle sendes havnekrav som gir en sikrere og bedre innseiling til Røstnesvågen og Sørlandsvågen. Kravet baserer seg på alternativ tre i forprosjektsrapporten som ble vist i forlige utgave av Værøyposten. Kystverket har nå kravet til behandling, vårt mål er at havnekravet kommer med i revidert Nasjonal transportplan, og at nasjonale myndigheter avsetter økonomiske midler til gjennomføring snarest mulig. Værøy kommune vil igangsette arbeidene med å revidere gjeldende havneplan og reguleringsplanen for Værøy havn slik at arbeidene med havnen kan starte når bevilgninger til havnearbeidene er gitt.

Kommunereform.

De fleste har sikkert fått med seg at regjeringen har igangsatt arbeidet med kommunereform hvor målet er færre og større kommuner. Regjeringens slagord er ”Robuste kommuner for fremtiden” Også i Værøy må vi vurdere både fordeler og ulemper med å bli slått sammen med en eller flere av nabokommunene.

Det vil høsten 2014 bli igangsatt prosesser hvor ulike alternativer utredes. Kommunens innbyggere skal inviteres med for å gi innspill i prosessen og skal tas med på råd før kommunestyret gjør vedtak om sammenslåing eller ikke. Det legges opp til at kommunene slår seg sammen frivillig. Fra overordnet myndighet er det kommet signaler om at de ser at enkelte øykommuner har en beliggenhet som ikke gjør det hensiktsmessig å bli slått sammen med en stor kommune. De alternativene som for Værøys del må utredes er:

1. en stor Lofoten kommune hvor alle 6 kommunene i regionen inngår
2. en litt mindre kommune med kommunene Vestvågøy, Flakstad, Moskenes, Værøy og Røst slått sammen.
3. Værøy kommune slått sammen med Bodø og andre kommuner i Salten
4. Værøy består som egen kommune.

Når de ulike alternativene er utredet vil disse bli presentert for innbyggerne. Kommunestyret kan velge å gjennomføre en veiledende folkeavstemning eller befolkningsundersøkelse før vedtak om sammenslåing eller ikke vurderes.

Investeringer Værøy skole

Inneværende år var det planlagt at taket på Aulaen og tårnbygget skulle legges om. Arbeidene var planlagt gjennomført i skolens sommerferie. På grunn av manglende bemanning i Teknisk etat og en feil som ble begått da arbeidene skulle lyses ut kom vi ikke i gang som planlagt. Vi vurderer vær situasjonen på høsten som så ustabil og uegnet til så omfattende takarbeider. I økonomiplanen er det planlagt at det skal gjennomføres etterisolering og utskifting av vinduene i det gamle skolebygget, disse arbeidene skal gjennomføres i 2015. Fra administrasjonens side vil det bli foreslått at de avsatte midlene for 2014 til utskifting av tak overføres til 2015, og at arbeidene på tak og vegger tas samtidig. Fra høsten 2014 har vi endelig fått bemannet Teknisk etat med kommuneingeniør som vil få gjennomføring av disse prosjektene som sin første arbeidsoppgave. Det tas sikte på at anbudet på disse arbeidene lyses ut rundt årsskiftet og at arbeidene starter våren 2015 og avsluttes innen skolen starter etter sommerferien.

Nyansettelser i kommunens ledelse

Vi har gleden av å ønske to nye medarbeidere velkommen i kommunens ledelse. Eva Karin Evensen begynte som ny pleie- og omsorgssjef i juli. Eva er sykepleier og kommer fra en sykepleierstilling ved Lofoten sykehus på Gravdal. I oktober starter Vera Iversen som kommuneingeniør på Teknisk etat. Vera er nyutdannet og har mastergrad fra ingeniørutdanningen i Tromsø. Vera var ferdig med sin utdanning i juni 2014.

Vi ønsker dem begge velkommen i sine nye jobber for Værøys innbyggere, og håper at de finner seg vel til rette på Værøy, og vil ønske å arbeide for Værøy kommune i mange år fremover.

Økonomi og budsjett

Kommunens primære oppgave er å levere tjenester til kommunens innbyggere med sikte på å sikre helse, velferd og utvikling i lokalsamfunnet. Grovt sett får kommunen får sine inntekter fra statlige overføringer knyttet til innbyggertall og en andel av skatten kommunens innbyggere betaler. De årlige inntektene til kommunen og utgiftene kommunen har knyttet til produksjon av sine tjenester har de siste årene stort sett gått i balanse. I 2014 ser vi en økning i antallet innbyggere som har behov for tjenester fra helse- og omsorgstjenesten. Vi ser at kostnaden til disse tjenestene er høyere enn det vi har budsjettetert med. Det er også klare indikasjoner på at antallet innbyggere med behov for tjenester fra helse- og omsorgstjenesten også vil øke de nærmeste årene.

Værøy er i den heldige situasjonen at vi har en økning i antallet innbyggere, denne økningen er med på å sikre oss at vi får en økning i budsjettforslaget regjeringen har lagt frem for 2015.

Nytt fra den politiske arena

I andre kvartal har det vært avholdt 3 møter i Værøy kommunestyre. Det har vært behandlet 54 saker. Blant disse sakene finner man investeringsbehov for kirkene i Værøy, økning av budsjett for kirkegården i Værøy, ulike saker om skjenkebevilling, Lofoten som verdensarvområde, høringssaker som strukturendring for kystflåten, ulike regnskapsrapporter – som boligstiftelsen og næringsfondet, nye tjenesteavtaler med Nordlandssykehuset, konsekvensutredning etter petroleumsloven, utredning om kommunestruktur for øykommuner, innkjøpssamarbeid i Salten, organisering av barnevernstjenesten, samt tilstandsrapport for Værøy skole.

Møtene i kommunestyret er preget av den økonomiske situasjonen til kommunen, noe som har medført at man blant annet ikke har sett det mulig å ta opp lån til å utbedre situasjonen for kirkene i Værøy og at man har vedtatt å selge kommunale eiendommer som den gamle helseheimen og kommunal flytebrygge til høystbydende. En har videre valgt å slutte seg til Saltenregionen når det gjelder kommunale innkjøp. En god nyhet er at man har valgt å samle kommunale fond i et felles fond øremerket nytt svømmebasseng i Værøy.

Man har videre fått en bedring av helsetilbudet for kommunens innbyggere gjennom gode avtaler med Nordlandssykehuset som i saker som omfatter jordmortjenester, ledsagerordningen og folkehelsearbeidet. En har videre fått et vedtak som gjelder organisering av barnevernet i Lofoten. En egen orientering viste hvordan situasjonen er for Værøy skole og de utfordringer en står ovenfor her.

Kommunestyret har også uttalt seg når det gjelder konsekvenser etter petroleumsloven – hvor man bestemte seg for å si nei til en konsekvensutredning om olje i Lofoten. Kommunestyret har også valgt å utrede kommunestruktur for øykommuner i forbindelse med regjeringens holdning til strukturendringer i dagens kommuneordning.

"LØP OG KJØP" - NYE PRIX HAR ÅPNET!

BILDER OG TEKST VED ERLING SKARV JOHANSEN

Mandag 13.oktober kl. 10 åpnet den nye Coop Prix butikken på Værøy og innledet en ny tidsregning på butikkfronten. Etter et langt og til dels besværlig "svangerskap" og venting under heller kummerlige forhold i gamle Coop - var dette en merkedag både for ansatte og kundene. Folk gikk bokstavelig "mann av huse" for å ta den nye butikken i øyensyn - og så vidt vi kunne bedømme var responsen overveldende positiv. Representanter fra Coop Nordland var tilstede og delte ut roser til kundene. Vi er veldig imponert over hvordan de ansatte har taklet situasjonen etter Supern ble lagt ned og Coop ble eneste dagligvarebutikk på øya. Det er også lagt ned en betydelig innsats fra entrepenører og ansatte for å få ferdig de nye flotte lokalene til åpningen.

Adm. Direktør Lars Jakobsen i Coop Nordland som var tilstede under åpningen sier til Værøyposten at han er veldig fornøyd med hvordan den nye butikken er blitt.

Både fra ansatte og kundene har responsen vært veldig positiv. Han sier videre at Coop er stolte over å kunne være representert i distriktet med en slik moderne og fremtidsrettet butikk. Til sammen har de investert mellom 20-25 millioner fordelt på 600m2 salgsareal (totalt 900m2). Selv om driften av nybutikken blir mer effektiv - sier Jakobasen at man trolig vil ha behov for flere ansatte pga. økt vareutvalg. Gamle Coopbygningen vil nå bli lagt ut for salg.

VÆRØYDAGENE JULI 2014

TEKST OG BILDER ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyfestivalen var i år en del av programmet for Værøydagene og med en blanding av veletablerte grupper som Under the Kilt, Snoopy, Youngstown og lokale band og artister som Nødløsningen og Blanda-bandet fikk festivalen god mottakelse av publikum. I tillegg ble det variert familieunderholdning lørdag. Det er å håpe at Rolf Helge og samarbeidspartnere vil fortsette med dette flotte tiltaket.

Værøydagene åpnet i år med et nytt innslag: "Heialøpet" - hvor man enten kunne konkurrere om beste tid opp til Nato eller mosjonistklasse på "idealtid". Bestetid opp ble rundt 20 minutt!! Oppmøte var bra, men savner flere fastboende.

Som vanlig var det både kafe, utstillinger, sangkveld, festival-radio, klubbkveld, quiz, bingo og blåkveld konsert m.m. i løpet av Værøydagene.

Været var stort sett bra - og de fleste arrangementene gikk etter planen og med bra oppslutning. Men vi håper flere vil være med neste år og være arrangør.

VM i torskehaukasting var et av arrangementene som fikk best oppslutning av både ung og gammel!

FROM ITALY WITH LOVE AND PIZZA

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

En smilende turistvert Davide på turistkontoret

Denne sommeren har vi vært så heldige å ha ansatt en smilende og utrolig service-innstilt italiener Davide Celotto som turistinformator.

Hvordan gikk det til at du havnet på Værøy?
Jeg kom til Værøy for å jobbe her, men etter et par dager rundt øya fant jeg det jeg vil kalle mitt elskede miljø: natur, vennlig folk og et veldig godt miljø for grønn turisme.

Tidligere jobber og utdanning? Jeg har studert turisme markedsføring og miljø (environmental studies) i Storbritannia. Før jeg studerte i Storbritannia, jobbet jeg 4 år for Flåm turistinformasjon. I perioden 2004 til 2008 jobbet jeg ved forskjellige restauranter / hotell i Italia og Danmark. Rett før jeg kom til Værøy arbeidet jeg som guide for cruiseskip i Lofoten.

Hva synes du og din kone om å være på Værøy? Personlig elsker jeg Værøy for naturlandskap og folk, men min kone fikk mulighet å starte opp ved universitet i Bergen, så hun vil bare komme på besøk. Derimot liker hun folket her og øya fordi det er en slik fantastisk og avslappende plass å bo

Hvorfor vil dere bli boende her ute? Fordi jeg trives godt her og liker jeg øya, så vil jeg gjerne hjelpe Værøy kommune med mine kunnskaper når det gjelder å markedsføre Værøy i ulike markeder rundt om i verden og - samt det å starte grønn turisme på øya.

Hva er bedre i Norge enn i Italia? Folk er ærlige, landskapene er vakre og mange steder likner på gamle tider med god integrasjon av menneskene i naturen.

Hvordan er arbeidsmarkedet i Italia nå? Akkurat nå er det italienske arbeidsmarkedet ganske dårlig, på grunn av ulike årsaker - alt fra at det er for mange folk som har fylt opp markedet, dårlig politiske forslag, samt mangel av tillit på forskjellige sosiale nivåer og ikke minst korrupsjon.

Hva slags jobber kunne dere tenke dere på Værøy? Jobber relatert til turisme og fiskeri

Hvordan synes du det er å være turistinformator på Værøy? Det er fantastisk å kunne informere folk om de ulike muligheter og aktiviteter på øya, men noen ganger er også veldig vanskelig, spesielt når den er lite folk som besøker turistinformasjonen.

Hva slags inntrykk har turistene av øya? Turister som kommer hit har i utgangspunktet et positivt inntrykk. Stort sett så kommer det folk hit på grunn av naturlandskapet og mulighetene for vandring i naturen. Det som blir oppfattet som negativt er ulike småting - som åpningstidene til turistinformasjonen, få butikker og steder som driver overnatting og matservering. Andre ting som oppfattes negativt er det ikke fins minibank i Værøy og informasjonen om Værøy kunne vært bedre.

Davide på tur med sin sjarmerende kone fra Columbia

Hva kan vi bli bedre på nå når det gjelder å ta imot turister og tilrettelegge for økt turisme på Værøy?
Flere ting - alt fra minibank, lengre åpningstid når det gjelder matservering og butikker, mer fleksibel åpningstid når det gjelder turistinformasjonen og ulike friluftaktiviteter som kan skape mer interesse i Værøys vakre områder. I tillegg er det mange som etterlyser alternative overnattingsplasser. Et organisert vandreheim/camping med dusj ville være fantastisk for de som elsker overnatting i det fri eller litt mer uorganisert og enkel overnatting.

Hva slags tanker har du om vinterturisme her?

Mange! En kan arrangere nordlys-turer, organiserte turer for å fiske torsk, turer for å observere sjøpattedyr som hval og spekkhogger, turer til fuglefjell og levende museer av folkeliv og samt fiskeri relaterte aktiviteter på øya. Hver sesong nye aktiviteter og nye muligheter. Bare fantasien setter grenser for hva man kan få til.

REDAKTØRENS MERKNAD:

Vi hadde håpet at Davide kunne funnet arbeide her på øya(som han ønsket), men dessverre er det istedet Røst som nå foreløpig får glede av hans mange talenter, språk, service-innstilling, fantasi og store engasjement. Men han kommer gjerne tilbake hvis noen kan tilby jobb!

TIL VÆRØY FOR NATUR, MUSIKK OG VENNSKAP

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har intervjuet Akarsh Kaul – opprinnelig fra India - en av de mange som har vært på Værøy i sommer i anledning den nystartede «Midnight Sun Festival» på Nordland.

Kan du kort fortelle om din bakgrunn? Jeg kommer opprinnelig fra staten Kashmir i India, men ble født i hovedstaden New Dehli hvor jeg vokste opp. Jeg likte å bo i denne byen på akkurat samme måte som jeg trives alle andre steder. Alle steder har noe spesielt og eget ved seg hvis du bare er litt nysgjerrig. Etter endte studier i Mumbai(tidligere Bombay) – flyttet jeg til London for videre studier og jobb. Jeg har alltid ønsket å reise og se meg rundt omkring. Derfor bestemte jeg meg for å forlate India og flyttet til London for å studere. Jeg tok Mastergrad i luftfart og fremdriftsteknikk i London og fikk jobb i Rolls-Royce innenfor sivil luftfart. **Hva syntes du om Midnight Sun Festival?** Jeg setter stor pris på elektronisk musikk og liker ideen om å reise for å oppleve musikk. Slike festivaler gir meg en sjanse til både å reise, møte interessante mennesker og lytte til min favorittmusikk. For et år siden fikk jeg vite om festivalen og prøvde å få mine venner med på turen.

Hva slags opplevelse har festivalen gitt deg? Jeg var veldig spent på hvordan den ville bli, men den ble faktisk enda bedre enn jeg kunne forestille meg. Det ble den perfekte sammensmeltning av natur-krefter, musikk og folk. Alt fra den 6 timers lange ferjeturen til halv times helikopterturen tilbake tok nesten pusten fra meg. Selv værgudene var på festivalen sin side. Solen og utrolige fjell og hav i skjønn forening var med å vise oss sin herlighet. Med mange gode venner og fantastisk stemning har dette vært en av mine aller beste opplevelser.

Tro du at slike festivaler kan bidra til vennskap, bedre forståelse og åndelig vekkelser for natur og miljø-spørsmål?

Jeg er sikker på at slike festivaler er viktige møteplasser for folk med ulike bakgrunn som blandes sammen og lærer fra hverandre og skaper universell tilhørighet tvers over landegrensene, religion og etnisitet.

På hvilken måte var du involvert i arrangementet? Mitt viktigste bidrag var i form av åndelig dans for å hylle øygudene og holde energien på et høyt nivå. Jeg var også så heldig å få jobbe et skift på festivalkjøkkenet. Neste gang ønsker jeg å være med på frivillig arbeid helt fra starten. Jeg mener at man bør bidra og gi noe tilbake når man har beriket sin sjel slik som jeg har følt det. **Hva var det mest positive med festivalen?** Hvis jeg graver dypt i mine følelser så var det de mektige og kraftfulle fjellene og havets mange nyanser. Musikken og folkene var selvsagt også viktig, men det aller viktigste for meg var øyas naturlige skjønnhet og sjel. Dette var min første(men ikke siste)tur til nordlige breddegrader.

Møtte du mange interessante og trivelige folk fra andre land? Jeg fikk mange nye venner fra hele verden samt fargerike representanter fra lokalbefolkningen som hadde sansen for min spesielle klesdrakt.

En sammenligning mellom Værøy og London? To helt forskjellige verdener. Hvert sted har noe spesielt å by på. London har lært meg å være i kontakt med hele verden og å forholde meg til dets problemer. Steder som Værøy representerer en mulighet til å gjenforenes med de viktigste ting i livet og lade batteriene. Kort sagt er London en flott plass å utvide sine kunnskaper og knytte kontakter – mens Værøy er et sted hvor du kan styrke og åpne opp for ditt indre liv.

Ville du vurdere å komme tilbake hit og kanskje jobbe og bo her? Jeg har allerede bestemt meg for å komme tilbake til fjellene og havet som gjorde oppholdet til en enestående opplevelse. Hvis det var mulig med jobb(jeg er ingeniør) – ville jeg absolutt vurdere å flytte hit.

Dine beste minner fra turen? Først og fremst å gå til Måstad med det spektakulære landskapet og flotte strender jeg kunne ta revitaliserende bad. Deretter "stillheten" ved rullesteins-stranden i Sørlandshagen som jeg besøkte sammen med Erling Johansen den siste dagen før jeg reiste hjem. Jeg tok med meg en slik vakker stein som et minne om dette. **Er natur og musikk er det beste "dop" for å få en åndelig opplevelse?** Absolutt. Mixen av naturen og musikken var årsaken til at det kom så mange.

Hvorfor er "lyden av stillhet" så viktig for deg? Jeg er veldig filosofisk og åndelig anlagt – og derfor er stillhet svært viktig for meg, selv om du også vil se meg danse med musikk på høyt volum. Stillhet for meg er lyden av min "sjel" som kommuniserer med det grunnleggende i universet. Dette har en dyp beroligende virkning og en følelse av at jeg er der jeg skal være til enhver tid og at alt som skjer meg har en mening. På mitt neste besøk vil jeg tilbringe minst en dag i Sørlandshagen og stillheten der.

Noe du ellers ønsker å si til innbyggerne på Værøy? Jeg ønsker å uttrykke min takknemlighet ovenfor alle Værøyværingene og ønske fortsatt vekst og lykke. Takk til alle og jeg håper å være tilbake snart.

BESØK PÅ VÆRØY AV KRONPRINSPARET

TEKST: ERLING SKARV JOHANSEN/HARALD ADOLFSEN BILDER: LEIF ARNE/ERLING

Ordfører Harald Adolfsen forteller:
«Værøy kommune ble tidlig i vinter orientert fra Fylkesmannen som er koordinert ovenfor det kongelige Hoff om at Kronprinsparet på sin planlagte fylkestur i Nordland ønsket Værøy som en av fem kommuner de ønsket å besøke.

Ordfører og Varaordfører ble invitert til Fylkesmannen i Nordland for en nærmere orientering om besøket, og presenterte da et mulig program for besøket.
Alle berørte kommuner var da samlet ved fylkesmannens kontor da med det for øyet å koordinere program slik at det ble forskjellige opplevelser i de besøkende kommuner.

Ordfører sammensatte en lokal komité med ass. Rådmann som koordinatør. Det er mye som skal legges til rette for et slikt besøk, og komiteen hadde flere møter og i forløpene dialog med fylkesmannen som igjen har koordineringsansvaret ovenfor det kongelige Hoff.

10 september var dato for besøket programmet var klart i god tid, det som ikke komiteen hadde styring på var hvordan været ville bli på besøksdagen. Heldigvis opprant den 10. september med brukbart vær og besøket ble en minnerik opplevelse både for øyas befolkning og Kronprinsparet.

Ordfører vil takke komiteen for god planlegging før besøket og under selve besøksdagen.»

Selve programmet: Kronprinsparet ankom Værøy med kongeskipet onsdag 10. september om morgenen og ble kjørt opp fra småbåthavna til Paviljongen hvor de ble møtt av øyas befolkning samt Hedda og Martin som overrakte blomster. Her ble det velkomsttale ved ordfører, sang ved Værøy Mannskor, Værøy skole og Damekoret. I tillegg var det mannekengoppvisning ved Aina Johansen. Kronprins Haakon holdt deretter tale for de mange fremmøtte.

Deretter ble det kaffebesøk på sykehjemmet. Bedriftsbesøk på landets største tørrfiskprodusent - Lofoten Viking - var neste post på programmet. Her fikk man en orientering om bedriften samt omvisning og demonstrasjon av tørrfiskvraking.

Det ble også tid til besøk til Lofotens eldste kirke på Nordland(300-års jubileum i år) hvor kronprinsparet fikk en orientering om kirken som ennå er mye brukt. Kronprinsparet fikk også en tur ut med fiskebåten «Værøyværingen» og møte med de to driftige ungdommene Eldar Eilertsen og Tommy Bensvik som har satset på fiske og investert i egen båt. Deretter ble det avskjed og kongeskipet fortsatte videre til Moskenes.

TILBAKEBLIKK 1947 – 17.MAI FEIRING

TEKST VED : GUNNAR ERIKSEN BILDER/REDIGERING: ERLING SKARV JOHANSEN

Vår trofaste historieforteller Gunnar Eriksen mimrer her tilbake til 17.mai feiringen i 1947:" 17 mai 1947 var mitt siste skoleår og dermed siste gangen jeg gikk i tog med mine skolekamerater. Vi som bodde i Breivika gikk på skolen på Nordland. Toget begynte på Nordland med lærer og elever pluss noen voksne. Lærer på skolen var Johan Johansen fra Melhus i Sør-Trøndelag.

Det tok omkring en halv time å gå til Breivika og der kom vi med i toget, tror vi var 5 elever. På bildet kan vi se læreren med en dokumentmappe. Hans to sønner ses til venstre i toget likt kledd, med korte bukser, begge har hatt. Jeg står i midten på første rekke. Det var heldigvis oppholdsvær. Skulle det ha regnet så hadde det vært kjedelig fordi regntøy var det få av oss som hadde. Toget fortsatte til Sørland, det tok også en halv time. Samling ved nyskolen og gammelskolen. Sistnevnte sto der rådhuset står i dag. Så var det oppstilling av alle elevene. Ingen av skolene hadde fane men det hadde derimot Blandakoret Havbrus og Værøy mannskor. Kan ikke huske om Havbrus gikk i toget, men det gjorde Værøy Mannskor. Det var ikke noe musikkorps, men det var sang.

Det samla toget gikk nå til Røssnesvågen. Etterhvert som vi gikk - kom det noen flere voksne til. Da toget kom til Småhaugan der Astrup Andreaassen bodde - ble det mere hurrarop. Astrup sto ved veien og ventet. Han hadde bursdag 17. mai og da måtte vi rope hurra!, hurra! og gratulerer med dagen til han. Videre til Benjaminsen- gården der Martin Benjaminsen sto i den flotte hagen sin og ventet. Også han hadde bursdag på 17. mai. Hurrarop og gratulasjoner måtte til der også. Toget gikk videre i en sløyfe forbi Mikalsen- bruket og tilbake til Ny-Kirka

Etter at vi hadde vært i kirka var det, som i dag, - tale for dagen og noen minneord ble sagt ved støtta til Bjarne S. Johansen som falt ved Narvik i 1940.

På idrettsplassen var det leker og konkurranser. Sekkeløp, potetløp og kappløp for de største guttene. Fra mål til mål på fotballbanen. Det var små premier til vinnerne. Jeg var rask og vant en førstepremie men jeg kan ikke huske hva det var. Det var ikke salg av iskrem og pølser som i dag. Iskrem var selvsagt ikke mulig å selge da ingen på øya hadde fryser og heller ikke strøm. Heller ikke kaffe, kaker, sjokolade og andre bakevarer var å få kjøpt. Så kort tid etter krigen var stort sett det meste rasjonert. Sukker, kaffe, mel og mere til. Mineralvann og brus visste vi ikke hva var. Uansett hadde vi unger ikke noen penger å kjøpe for.

17 mai hadde vi glede oss til i mange dager. Vi syntes det var en fin og artig dag. Alle var pyntet, voksne og unger. "Pyntet" og "pyntet" - vi hadde ikke så mye å pynte oss med fordi det hadde jo vært 5 års krig og dårlig råd hadde de fleste. Og forresten var det heller ikke så mye å få kjøpt for også klær og sko var rasjonert. Men sløyfer og flagg hadde vi. Jeg tror avslutningen på arrangementet på idrettsbanen var en fotballkamp.

For de fleste var det ikke noe kaffe, kaker og godsaker som man kunne kose seg med når man kom hjem, for som før sagt var stort sett alt rasjonert. Om kvelden var det dansefest for de voksne på Idrettshuset. Det hadde vært en fin dag for de aller fleste, iallfall var vi ungene glade og fornøyde.

En særdeles glad 17. mai som jeg til slutt vil nevne var den i 1945. Da gikk det lengste og største tog som har gått på øya noensinne. Det var mange som sa det. Det var jo selvfølgelig gleden over friheten etter 5 års okkupasjon. Alle ville feire dagen.

Hurra for 17.mai!

Foto:Erling S. Johansen/Leif A.Olaussen

I likhet med fjoråret velsignet værgudene Værøy med et strålende 17.mai vær. Nesten blå himmel og behagelig sommertemperatur satte en flott ramme rundt den tradisjonelle feiringen. Det ble som vanlig taler av avgangselevne. Varaordfører holdt også tale, mens skolekorpsset sørget for god musikk til tross for litt høy gjennomsnittsalder og sjeldne øvinger. De holder stadig koken og underholder oss under sin fremdeles høyst oppegående Kjell Arntsen som har ledet både mannskor og skolekorps «i generasjoner». Mannskoret bidro selvsagt med korsang av høy klasse sammen med toget rundt skole og omsorgssenter. Etter Gudstjeneste var det tradisjonen tro leker for de minste.

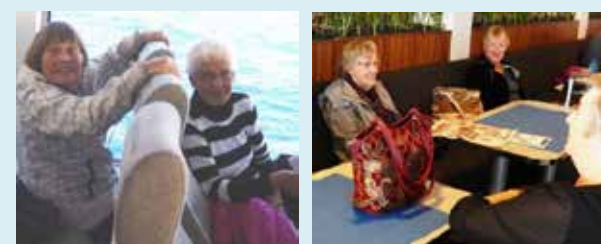

ELDRETUREN HØSTEN 2014 - KULTURSEILAS

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Årets eldretur i regi av **Den Kulturelle Spaserstokken** var som vanlig organisert av kulturkontoret og gikk denne gangen til Bodøområdet samt Kjerringøy. 11 oppegående og spreke pensjonister samt undertegnede som reiseleder dro lystig av gårde med ferja Landegode til Bodø mandag formiddag. I likhet med alle de forgående turene var vi hele turen velsignet med strålende vær med vindstille og sol.

Etter innsjekking på Bodø hotell bar det av gårde til **Norsk Luftfartsmuseum** som i år fyller 20 år. Mange interessante og spennende fly helt fra flygingens barndom og til dagens F-16 var utstilt - samt spesielle fly som det amerikanske spionflyet U-2 og sjøfly som ble brukt i N-Norge til post og passasjerer. Et av de største på utstillingen var en Junker JU-88 med flottører som fra 1935 var det første fly i ordinær passasjertrafikk bl.a i N-Norge. Morsomt var det å se at utstillingen også inneholdt en modell av Værøy. For de som liker fart og spenning - inneholdt utstillingen også kampfly som den legendariske Spitfire og Starfighter.

Tirsdag morgen bar det av gårde til **Nordlands-museet** som sies å være byens eldste bygning og ble grunnlagt i 1888. Museet inneholder utstillinger om Lofotfisket, fugleliv og den samiske befolkning samt den mye omtalte sølvskatten fra vikingetiden. Største utstillingen er viet Bodø bys historie - og spesielt krigshistorie. Filmen som beskrev byens historie vakte stor interesse.

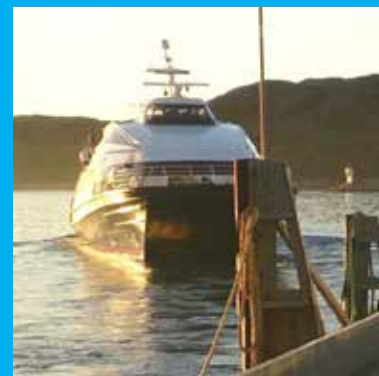
Neste stoppested var **Bodøsjøen friluftsmuseum** og verdens eneste gjenværende Nordlandsjekt **Anna Karoline**, bygget i 1876 og 60 fot lang med en lasteevne på hele 90 tonn! Jekta har stått på land siden 1953 og stått åpen for vær og vind inntil 1979 da den fikk et provisorisk tak. Den er et fantastisk skue der den står på land - og en representant for Kystlaget holdt foredrag om jektas store betydning for N-Norges handel og økonomi helt fra middelalderen og opp til forrige århundre. Jeg tror vi alle ble imponert over de voldsomme dimensjonene.

Harald Bodøgaard

Deretter dro vi til **Bodøgaards kunstsenter** hvor ingen av oss hadde vært tidligere. Den inneholder en stor samling **maleri** - hovedsakelig av den kjente maleren Oscar Bodøgaard, men også mange andre kjente malere med motiv fra N-Norge. I tillegg fantes en unik samling med over 80 **ikoner** fra Russland, Polen og Hellas - trolig den eneste i N-Norge. Det mest imponerende var likevel den **etnografiske utstillingen** med flere tusen gjenstander tilknyttet dagliglivet i N-Norge. Egne avdelinger for fangst/fiske, jordbruk og husgeråd samt krigshistorie. Her var det mange som kjente seg igjen i de utstilte gjenstandene. Ole fant en gammel sveivegrammafon og plater av Kurt Foss og Reidar Bø - og da ble det selvsagt allsang sammen med Turhild! For mange var nok denne samlingen turens høydepunkt.

Etter en kort handlerunde på City Nord bar det avgården på øyhopping med hurtigbåten Ofoten ut i "Væran". I strålende solskinn og vindstille bar det utover mot **Sør-Landego, deretter Vokkøy, Helligvær og Givær** før vi på tilbaketuren var innom Landego en gang til. Det var en fantastisk flott tur rundt i øyriket utenfor Bodø. Spesielt syntes vi Helligvær var en vakker samling med små øyer og holmer. Flere av oss kunne ha tenkt seg hytte her på egen holme. På flere av småstedene var det tegn til nybygg og næringsvirksomhet og vi håper at disse små lokalsamfunnene klarer å overleve også i fremtiden.

Karl Erik Harr og Ove

Zahlfjøsøen galleri

Kjerringøy Handelssted

Onsdag var det klart for tur til det **gamle handelsstedet på Kjerringøy**. Vi dro av gårde med taxibussen og tok den korte ferjeturen over fra Festvåg til Misten før vi kom frem til Kjerringøy. Her hadde vi avtalt besøk på **Zahlfjøsøen galleri** hvor man kunne se utstillingen "Hamsun i film og bilder. I galleriet var det også en stor samling litografier av Karl Erik Harr (som for øvrig har malt altertavlen i Nykirken på Værøy). I tillegg var flere andre kunstnere representert med utstilling. Senere ble det en tur ned til selve handelsstedet som er kjent fra flere Hamsun-filmer. Tilfeldigvis møtte vi **Karl Erik Harr** og fikk snakket litt med kunstneren. Vel tilbake ble det tur til toppetasjen av **Scandia nyhotellet** (17 etasjer) før fellesmiddag på Lø vold kafe og hjemturen. Alt i alt en tur med mange opplevelser og inntrykk. Neste år går kanskje eldreturen til Trondheim med hurtigruta!

REDAKTØRENS TVILSOMME SIDE - HØSTEN 2014

Redaktør Erling Skarv Johansen Tlf. 7542608 - 48199927

Epost: erling.skarv.johansen@varoy.kommune.no

Sensasjonelle skjelettfunn fra kval på Gjerdheia

tekst/bilder Erling Skarv Johansen

VP kan nå avsløre at en ekspedisjon i sommer har gjenfunnet de tidligere så mye omtalte **skjelettresten av kval oppe på Gjerdheia**. Det har lenge vært kjent at det for en del år siden ble funnet beinresten etter kval oppe på fjellet, men av en eller annen årsak har man ikke klart å gjenfinne restene til tross for mange leteaksjoner de senere år.

Sist sommer har imidlertid en godt utstyrt **internasjonal ekspedisjon** sammensatt av lokale kjentfolk og fagfolk fra utlandet og ved hjelp av avansert høyteknologisk utstyr klart å gjenoppdage bein som uten tvil må stamme fra en kval. Ekspedisjonen har hatt stor faglig tyngde og bestått av: kjendisgeolog og kveitefisker Ola Torstensen fra Nordland, Rolf Eriksen; toptur-entusiast og amatørhistoriker fra Breivika, Tormod Spermasett Knøl - autorisert kvalforsker med lettere personlighets-forstyrrelser, Genforsker og pensjonert kennelassistent Podagra Kvitnos, Overdosepsykiater Ozon Septik fra Kasakhstan samt den omstridte og lettere inkontinente amatørkverulant og knokkelforsker med hentesveis fra indre Mongolia - Djengis Himaleia med påståtte slektsaner fra Stølen på Værøy! (Kent på kiosken har foreløpig imidlertid tilbakevist ethvert slektskap.) Med seg har de også statsautorisert revisor og hobbyalentolog Karl Gofot Løiten - populært kalt Dunder Kalle pga. en litt utsvevende fortid som hjemmebrenner.

For å ivareta sikkerheten - har de naturlig nok engasjert vår alles **politimester Asgeir Jacobsen** med maritim bakgrunn som PMS ansvarlig og anti-terror konsulent. Det kjente ordtaket «uten mat og drikke duger selv ikke Asgeir» har fremdeles gyldighet - derfor har man leid inn den nå etter hvert så kjente lokale amatørkokken og kostholds-rådgiver **Magne Berntsen** for å sørge for at gruppens kulinariske behov blir forsvarlig dekket. Han antydte på forhånd en diett med høyt innslag av frisert grønnkål, jordskokk, chilibønner, risotto, og tørrdampet slabbfisk samt aravet aorrhvse.

Og som dessert **delfiakake** for å motvirke høydesyke. I tillegg hadde man medbragt sikkerhetskost som strimlet smalahoved, soltørkede snegler, langtidsmarinerte sursildsnacks og ihjelkokt gravlaks med tilbehør. I likhet med ekspedisjoner til Mount Everest - hadde man håndplukket 20 såkalte lokale «**sherpaer**» som iflg. ekspedisjonsleder Ola Torstensen var ekstra skjerpa og hadde vært på høydetrening på Røst forut for turen.

Ekspedisjonen var utstyrt med det aller siste og ypperste av høyteknologisk leteutstyr - som egenutviklet ben-sonar som er en **modifisert lårbens-skanner** fra Gravdal svkehus.

Viktor på Heia har også bidratt med nyutviklet skjelett-sporfinner basert på utrangert **bakkeradar** fra NATO kombinert med innmaten til en kondemnert **Sortland Juksamaskin** og Radionette sort/hvitt TV. Av annet utstyr kan nevnes ultralydapparat spesialutviklet i et samarbeid med Hjelpemiddelsentralen og nevro-kirurgisk avdeling ved Universitetssykehuset i Tromsø samt Værøy slipp. En avansert og lettere ombygd spansk-bygget metall-detektor utleid fra flyplassen på Røst med innebygd beinvev-sensorer skulle også utprøves.

Noen fakta om kvalfossiler funnet på fjell:

Det er faktisk funnet rester etter kval og andre marine dyr på fjell mange steder i verden. Helt opp på 5000 fots høyde i Andenes-fjellene og milevis fra kysten.

Også i Nevada fjellene i California har man funnet hvalfossiler 2300 fot over havet og over 30 km fra dagens kystlinje. Forskerenes teorier mener dette har sammenheng med tidligere landhevinger/geologiske prosesser.

I verdens kanskje tørreste ørken har man funnet hundrevis av hvalfossiler - trolig offer for giftige alger.

Forut for ekspedisjonen var det gjort grundige forundersøkelser ved hjelp av detaljerte **satelittbilder** lastet ned hos NASA Spacesenter. Det ryktes for øvrig at satelittbildene tilfeldig har avslørt andre funn som enkelte kanskje hadde ønsket var glemt: Bl.a. kan vi nevne 3 nedgravde hjembrentapparat i Vågen, skjelettresten av 2 svigermødre som aldri ble meldt savnet, 17 tonn assortert miljøavfall, en korrodert handlevogn fra Supern, to antatt stjålne påhengsmotorer, 12 nedgravde bilvrak og et polsk trekkspill. Dessverre er det meste av dette foreldet og sakene vil bli henlagt pga. fremskreden korrosjon.

Etter at ekspedisjonen hadde ligget i **basecamp** på 70m høyde i Breivikdalen i 2 uker for å akklimatisere seg og venne seg til høyden - fortsatte den strabasjose turen opp til basecamp nr 2 på et platå 150 m.o.h. Her fikk man bruk for medbragt oksygen og næringsrik drikke i form av en egen urteblanding sammensatt av bl.a. gjæret rekebuljong, moset gressløk, kremete kyllingvinger og nykvernet sylteagurk og paralgintorte med en liten dæsj mynte og kortison. Allerede på denne høyden begynte enkelte å få symptomer på **utbrenthet** og dobbeltsyn.

Man tilkalte derfor den alltid joggende og superspreke **distriktslege og kostholdseksperter Barexstein** som umiddelbart kunne diagnostisere problemene og skrive ut nødvendige medisiner for å sikre at ekspedisjonen kunne fortsette under forsvarlige forhold. Etter 3 ukers opphold på 150 m høyde kunne så ekspedisjonen lettere medisiner fortsette sin hasardiøse ferd til Gjerdheia. Vi skal her ikke gå i detalj hvordan de overvant alle strabaser og etter kun 2 mnd nådde toppen av Gjerdheia og kunne begynne sitt oppdrag. Det var ikke lite blod, svette og tårer som lå bak dem på dette tidspunkt. På slutten slet man ikke bare med dårlig internett-tilgang, fotsvette, liggesår og depresjon - men mange slet også med slitasjegikt, helvetesild, magesjau, navlebrokk, **kronisk hjemlengsel og stabilt sideleie**. Men ingenting kunne stanse dem i sin søken etter

Etter vel 3 mnd intens kartlegging av Gjerdheia - snublet man bokstavelig over et **nedgrodd hvalkranium** godt bortgjemt bak et steingjerde. For å markere funnet - ble det plantet et norsk flagg og man feiret begivenheten med heimlaget dobbeltrens rabarbravin av tvilsom årgang blandet med **doktorsprit og rapsolje**. Dagen etterpå var det ingen i ekspedisjonen som husket hvor funnet var gjemt - hovedsakelig fordi flagget var blåst ned i løpet av natten. Men kun en uke etterpå ble funnet gjenfunnet og man markerte funnstedet denne gang med en 7m høy steinmur rundt.

Iflg. medbrakte knokkelforsker Djengis Himaleia var kraniet restene av en **Tasmansk nebbhval**. Hvordan han var havnet langt opp på fjellet var likevel en gåte. Genforsker Podagra Kvitnos lanserte imidlertid en hypotese om at den egentlig var på chartertur til Sør Georgia men pga. kortvarig ustabil **jordmagnetisme** havnet den her oppe isteden. Tormod Spermasett Knøl - autorisert kvalforsker - fremkastet en teori om at kvalen hadde vært inni en **komet** fra det ytre verdensrom som hadde truffet Gjerdheia. Denne mildt sagt luftige teorien ble kraftig imøtegått av hobbyalentolog Karl Gofot Løiten som mente at dette var resultatet av en naturlig såkalt hvalstrandning - dvs. kval mett av daqe og krill - lot seg drive i land for å dø.

Nå skulle man tro at ekspedisjonen etter denne epokegjørende oppdagelsen straks ville begi seg tilbake til sivilisasjonen. Men man var ikke fornøyd før flere deler av skjelettet var funnet. Etter hvert som tiden skred frem - fant man både **halebein og suppebein** samt andre vitale deler av kvalen. Samlede funn indikerte i en tidlig fase at det dreide seg om en kval på nærmere 83 meter lang og 23 m høy og med en beregnet matchvekt på om lag 780 tonn.

Imidlertid etter en heller fuktig kveld oppdaget man at bl.a. halebein og bardene var satt att fram - og man måtte konkludere med at den isteden var kun 8x2 meter og ca. 7 tonn. For at det vitenskapelige aspekt skulle ivaretas på best mulig måte - ble hver av de 2108 knoklene nummerert før skjelettet ble demontert og pakket sammen. Det viste seg imidlertid senere at det hadde sneket seg inn både bein fra **pinnekjøtt, overkjørt gramons og lutrygget høne** - noe som naturlig nok skapte en del forviklinger for ekspedisjonens troverdighet.

På hjemturen fra Gjerdheia over Hornet havnet man pga. en feilnavigering på feil side av stien der man til sin store forbauselse fant rester av noe som lignet mistenkelig på en av **fortidens skrekkøgler** og syntes å være i nær slekt med dinosaurene. Ved første øyekast kunne det se ut som om restene av togmassakre midt i en reinflokk på Saltfjellet. Det viste seg imidlertid raskt at det her måtte dreie seg om langt eldre og større skapninger. Etter råd fra ekspedisjonsleder ble det fløyet inn eksperter fra det palontologiske institutt i Texas og leder for teamet : den kjente professor Ragnar Rock Drøvel - kunne kort tid etter fastslå at man her stod ovenfor en sensasjon av de sjeldne. Eksemplaret var halvt nedgravd i myr som hadde bevart ikke bare bein - men også store deler biologisk materiale med DNA rester.

Han hevdet at dette trolig var en direkte etterkommer av den legendariske og relativt sjeldne **flyveøglen Tyrannausaurus Klamydia** som hittil bare hadde blitt funnet i en bortgjemt dal i Sør-Bolivia. Men eksemplaret fra Værøy skilte seg fra andre kjente arter med å være **kronisk hjulbeint**, hadde nikotingule flekker på kjønnsorganene, **slitasjegikt på hjernen**, overdimensjonerte nesehår og ryggrad som en stortingspolitiker. Senere vevsprøver avslørte at dyret var om lag 178 millioner år gammelt, og var trolig blitt mobbet i barndommen, hadde **tannlegeskrekk** og led av dysleksi samt var sengevæter. Dyret viste seg tidlig å være en gavepakke for DNA forskere som nå vil forsøke å klonе et eksemplar av arten. Hvis det blir vellykket vil den nye arten få det klingende navnet: **Flying Djengis Hjulbeintus**.

De foreløpige utgravinger har bevist at Værøy også i forhistorisk tid har vært et populært sted både for maritime dyr og landpattedyr. I ettertid har man også funnet rester at andre forhistoriske arter **som lesbisk tango-ekorn, møllspist afrokanin, bortreist snørrugle, termittfrosk, giraff-flaggermus, elefant-rotte og arktisk slamkryper**. Dette viser med all tydelighet at dagens biologiske mangfold på Værøy med mange rare dyr både på 2 og fire bein med variert språkbruk - ikke er enestående sett i et historisk perspektiv. I årene fremover vil nye utgravinger trolig avsløre at - i motsetning til Røst - har Værøy også i tidligere tider vært et tropisk paradisi og man kan jo bare spekulere om Værøy var **sivilisasjonens vugge** der livet på jorden startet. Sammenligning med den sagnomsuste **Edens hage** viser klare likhets-trekk uten at vi her foreløpisk skal trekke noen endelige konklusjoner.

Værøy er som kjent noe akterutseilt i reiselivssammenheng sammenlignet med f.eks. Røst - eller **det sunkne Atlantis** - som vi trolig kan kalle den om noen år når global oppvarming har smeltet all polisen. En slik kultur-skatt som ekspedisjonen nå har avdekket - må naturlig nok utnyttes maksimalt i forhold til turisme og vil gi et løft for opplevelsesturismen på øya.

Så langt har turistene her ute måtte nøye seg med attraksjoner som penis-sjokolade, resirkulert undertøy, eksotisk spa, ferjekø, grøftegraving samt uguidet søppel-safari - men nå åpner det seg store muligheter for et utvidet opplevelsestilbud. Det foreligger allerede planer om et spektakulært opplevelsessenter på Gjerdheia etter mønster av **Jurassic Park** hvor klonede fortidsdyr vil ferdes fritt omkring under kontrollerte forhold.

Et femstjerners og 7-etasjers **luksushotell** med eksklusivt spa som tilbyr bl.a. spekk-massasje og krill-terapi er tenkt lagt nede i Breivikdalen. Meditasjon med **kontemplativ hvalsang og mongolsk overtonejoik** hører til.

Mens oppe på selve Gjerdheia planlegges **casino med dinosaur-roulette og black jack** med øglekort. Etter at turistene er blitt fraktet opp til Gjerdheia med helikopter i regi av det nystartede firmaet Non Stop Hell som lokale investorer står bak - vil de bli møtt av **lettere påkledd turistverter**(rehabiliterede slumsøstre) som serverer velkomstdrinker og grillet kvalkjøtt mens de fremfører en flerkulturell sermoni-dans iført spekk-farvede paljetter og kanelfarvet topp. I bakgrunnen vil man vise en holografisk 3D film av Værøy Mannskor syngende kjente hits som «Perleporten» og «Blott en dag». Over det hele en manglefarvet 50m høy fontene som imiterer blåsehullet til en **spermasetthval i brunst**.

En 3 stjerners **casinorestaurant** hører naturlig nok til med spesial-lagde retter som flyveøgle-tartar, lungemos av ilandrevet knølhval, sprøstekt dinoburgere i frityroffe, krillsalat med hvitløksdressing og øgleomelett med strimlete hval-luffer. I casinoet vil man også installere en **kval-simulator** hvor man selv kan styre en kval forbi holmer og skjær i Vestfjorden og prøve å unngå å bli harpunert. I en annen simulator er man skipper på en lokal kvalskytterskute som jakter på vågekval i Barentshavet. Man får ekstra bonuspoeng hvis man klarer å skyte en kval uten at fangstinspektøren om bord våkner.

For de som må ha et ekstra **andrenalin-kick** - lager man en **vannsklie innsмурt med kvalspekk** fra Gjerdheia og helt ned til Plantefeltet hvor en snøkanon vil sørge for at man får seg et avkjølende og forfriskende snøbad ved landing. Er ikke dette nervepirrende nok - kan man velge **strikkhopp eller basehopp fra Natostasjonen** og ned til Puinn Sanden med garantert myk landing over eller under sanden og hvor det samtidig arrangeres Beachparty i helgene **med Happy Hour og Blind dating** i grotte. Retur fra stranden blir med rib og Paal - populært kalt den flyvende hollender. Mindre krevende vil være aktiviteter som tørrsvømming/livredningskurs i det kommunale basseng, ekstremshopping på Coop Prix og **rullatorløp** rundt Åtteveien.

Foreløpig er det en del detaljer som ennå ikke er på plass før byggestart på Gjerdheia - men med lokal entusiasme, **pengesterke investorer uten bakkekontakt** og faglig forankring vil det nok ikke vare lenge før Gjerdheia er innlemmet i **verdens kulturarv** og er på listen over landets mest besøkte turistmål. Vi ser heller ikke bort fra at det vil bli gjort nye spennende funn andre steder på øya.

Værøyposten ønsker til lykke med prosjektet og gir oppfølging høyeste prioritet!

5 - TOPPSTUR MED ROLF PÅ VÆRØY 2014

Tekst Rolf Eriksen Bilder Rolf Eriksen og Leena Bjørklund Redigering: Erling Johansen

Klar til start i Breivik kl 0915 - i en snøbyge! Fra venstre Geir Valle, Therese Aronsen, Bjarne Aronsen, Svein Sigvang, Britt Pedersen, Rolf Eriksen, Reidar Rakvåg, Odd Almendingen, Vigdis Åkerli, Einar Schilliås.

Initiativtaker Rolf Eriksen forteller fra toppturen 3.5.14:

Dette var min 3dje 5-toppstur Værøy på langs, i 2009 med 4 deltakere hvorav 3 til Måhornet, i 2013 hhv 10 og 4 og nå i 2014 hhv 10 og 6.

Av de tre turene var nok årets tur den tøffeste - med snøbyger og partier med snø til midt på leggen. Dessuten, årets tur var en utpreget seniortur, deltakerne hadde gjennomsnittsalder på 67 år, yngste under 50 og eldste var fylt 82 år!

Pust i bakken ved Kalvskaret

Turen opp til Nordlandsnupen

Kort om turen: Start i Breivik, opp Breivikdalen til Kalvskaret, opp stien til Nordlandsnupen, retur via Kalvskaret til Gjerdheia, langs fjellryggen mot og opp til Hornet, videre langs fjellryggen og delvis i sti til Håheia (NATO) og ned Håen til Eidet. Så langt utsikt til begge sider stort sett, Nordlandshagen til høyre og Sørland, etc til venstre. Fra Eidet enkel vei til Måstad, så den tunge og delvis luftige siksakstien opp til Måhornet og tilbake til Måstad

Med GPS er turen målt til i overkant av 2.000 høydemeter og tar 10 - 11 timer i alminnelig turtempo og med spise-/drikkepauser og evt to ekstra timer å gå Hagen tilbake. Fra Måstad har turene to ganger vært avsluttet med Paals RIB til Sørland. Dette er litt «juks» i forhold til første gangen da vi gikk Hagen tilbake til Skiphalsen og ble hentet i bil der. Det at vi har leid RIB har sammenheng med mange tilreisende og ønske om kombinert tur til fualefjellet

Over til varden ved Nordlandsnupen

Rast på Gjerdheia

Hornet var tredje topp

Ned spektakulære Håen

Værforbehold. En kan knapt regne med å ha samme vær hele turen. Oppsummering etter nå i alt tre turer i månedsskiftet april-mai er at været, ikke overraskende, utgjør en kompliserende faktor for gjennomføringen. Med isete og snøføre lar man bl.a. være å gå til varden på Nordlandsnupen. Innspill fra øya er å legge turen til senere, til Pinsa, Værøydagene..Gjerne det. Turen er krevende nok i forhold til kondisjon og lengde, selv uten værkomplikasjoner, og litt senere på vår/sommeren er det større sjanse for bedre vær.

Like før Måstad

Veien opp til Måstadjellet

Så, jeg har så absolutt tenkt å invitere til ny tur neste år, men den må selvfølgelig ikke legges til eggstida, som hittil har vært bonus for flere førstegangsbesøkende på øya, og jeg ser gjerne at turen kan legges til en mer passende periode/dato. Pinsa er allerede lansert. Tradisjonelt kommer Lofoten Turlag annethvert år i Pinsa, sist også Bodø og Omegn Turistforening til Værøy for å gå tur. «Vår» 5-toppstur er initiert av undertegnede og med deltakere overveiende fra Sulitjelma og Omegn Turistforening. I år var det ingen lokale deltakere, mens det var to i 2013

Da utfordrer jeg til innspill til mer passende dato, engasjement for gjennomføring og større lokal deltaking ved ny 5-toppstur neste år, den fjerde i rekken. Innspill til meg på tlf. 48124660

Glad og frossen qjenq tilbake fra Toppturen

Avslutning med boknafesk på Prestegården

Del 2: Med Brynulf Barexstein til Bouvetøya - Verdens mest isolerte øy (del 1 i forrige nr)

Flere ekspedisjoner har måttet gjøre vendereis uten å klare å komme i land.

NASA astronaut **Charles "Chuck" Brady** (kjent fra ferder med Romferja Columbus) besøkte øya i 2000.

Mysterium: Et gruppe under ledelse av sørafrikaneren Allan Crawford ble satt i land fra en britisk isbryter i 1964 og fant til sin store overraskelse en 20 fots livbåt i en lagune. Livbåten hadde ingen kjennemerker som viste hvor den stammet fra. Et stykke fra livbåten finner de også en trommel, en flottør og et par årer. Båten var åpenbart dratt i land av mennesker, men hvor kom den fra og hvor var menneskene blitt av? Det var ingen spor etter mast eller motor på båten, så hvordan kunne noen ha navigert i dette stormfulle farvannet med bare årer?

Fantastisk utsikt fra Olavstoppen!

Hvordan følte det å bestige Olavstoppen 800 m.o.h. som de første nordmenn noensinne? Brynulf: "Vi landet på toppen med helikopter og det var nesten som en månelanding. Følte som vi var på en annen planet! Utrolig vakkert. Følelse av ekstrem isolasjon. Så overveldende at medfølgende journalist glemte å ta bilder."

Første gang noen satte sin fot på toppen - utenom en ekspedisjon med vitenskapsmenn, kunstnere og eventyrlystne under ledelse av Akos Hivekovics som klatret 20.02.2012 den strabasiose 7 km lange

fjell-siden opp til toppen hvor de plasserte en tidskapsel inneholdende fremtidsvisjoner som skal åpnes i 2062.

Knølhval

Chuck Brady på Bouvet

Annen agenda? Norge jobber nå for å få hånd om et 540.000 kvadratkilometer stort havområde rundt Bouvetøya i Sør-Atlanteren. Området er tre ganger større enn den norske Nordsjøen. Det norske kravet rundt Bouvetøya består av to hovedelementer: For det første gir Havrettskonvensjonen alle land rett til en kontinentalsokkel som strekker seg 200 nautiske mil fra kysten, eller til der den støter på andre lands kontinentalsokkel. Denne delen av Bouvetøyas sokkel, på 430.000 kvadratkilometer, mener man allerede er norsk. For det andre gir Havrettskommisjonen medlemslandene rett til å gjøre krav basert på topografiske og geologiske egenskaper ved havbunnen. Norge mener foten av kontinentalsokkelskråningen stikker så langt ut mot øst at vi har krav på 110.000 kvadratkilometer til.

Hva slags fugler og dyr så dere? Underveis kunne vi se en albatross som lenge fulgte båten. De er store stormfugler og har fugleverdenens største vingspenn (vandrealbatross med opptil 3,5 meter). Albatrossene utnytter vinden optimalt og kan under gunstige vindbetingelser seile i timevis uten vingeslag. De oppsøker bare land for å hekke. Mens de henter mat for ungen sin kan de i løpet av få dager runde hele kloden. Ellers kunne vi observere flere hval underveis i dette farvannet hvor nordmenn har lange tradisjoner for hvalfangst. På land var pels-sel dominerende - av noen kalt havets «rottweilere» pga. sin temperamentsfulle oppførsel. Også selvsagt kolonier av pingviner som heldigvis er fredelige skapninger.

De sterkeste inntrykkene fra besøket? Det følte hele tiden som vi var på besøk på en annen klode i universet. Ekstrem følelse av å være isolert, hjelpeløs og prisgitt naturens luner (hvilket vi egentlig var). Følte oss egentlig ikke særlig velkommen der. Ekstrem isolasjon, men samtidig var det som en storbyslum med åpen kloakk hvor du nesten ikke kunne trække noen steder uten å treffe sel - og hvor grunnen var fullstendig dekket av avføring. Rå og usminket natur.

Kunne du tenke deg å dra tilbake dit? Nei, det var fantastisk å tenke tilbake på turen og å ha fått sjansen til å besøke denne «eksotiske» øya, men det frister ikke til gjentakelse. Veldig ubehagelig opplevelse med dritt, lukt og forferdelig støy. Følelse av utrygghet og av å være veldig sårbar. Litt skummelt og veldig slitsomt. Glad da vi endelig satte kursen hjemover.

Texel

Hvorfor er du så fascinert av øyer generelt? I min barndom var jeg ofte på sommerferie på en øy utenfor Arendal og hadde mange flotte opplevelser derfra. Dessuten føler jeg at man har en «armlengs avstand» fra resten av verden når jeg er på en øy. Det at man er litt utenfor «sivilisasjonen» gir også en sterk frihetsfølelse. Noen samler på frimerker - jeg samler på øyer.

Hvilke andre øyer drømmer du om å få besøke? Neste øy jeg skal besøke er øya Texel i Nederland som er den største og mest besøkte av Dei vestfrisiske øyane i Vadehavet og den vestligste øya i øygruppa, som strekker seg østover til Danmark. Av andre øyer som er aktuelle i nærmeste fremtid er Azorene, Kapp Verde og i Norge øyene: Grip, Ona, Halten, Ingøy, Sklinna m.fl. Hvilke kriterier har du for at en øy skal være interessant å besøke? Helst ikke så stor. Kan ikke ha vei/bruforbindelse med fastland. Fin natur. Eksotisk. Spesiell forhistorie. Få turister.

STOR HEIMEVERNØVELSE 2014 PÅ VÆRØY

TEKST/INTERVJU ERLING SKARV JOHANSEN

BILDER:LEIF ARNE OLAUSSEN

Værøyposten har intervjuet Ståle Elvebakk som er løytnant og troppssjef for Værøy Heimeverndistrikt i anledning den store øvelsen her i høst.

Er det ofte HV har slike øvelser? Høstens øvelse - kalt Øvelse Njord - er faktisk den største som har vært i dette HV-området og dekker et område helt fra Andøy til Værøy. På Værøy er det en styrke på 40 som deltar på øvelsen - mens det er 450 totalt for hele HV-området. **Hvordan syns du mottakelsen på Værøy har vært?** Lokalbefolkningen på Værøy har gitt oss en fantastisk mottakelse og alle (også de fra Røst!) ønsker å komme tilbake hit. **Samarbeidet med sivile myndigheter på øya?** Det har vært veldig positivt og fungert veldig bra. Bl.a. har en lotte fra HV vært på skolen og informert om øvelsen og om HV generelt.

Viktigste mål med øvelsen på Værøy? Aller viktigst er å øve på det militærtekniske slik som troppeforflytning, besettelse/forsvar av militære mål, overvåking, håndtering av terrortrusler mv. men nesten like viktig er det sivilmilitære samarbeid og koordinere innsatsen mellom militære og sivile myndigheter. **Hvordan passer terrenget på øya inn i en slik øvelse?** Vi skal kunne tilpasse oss ethvert terreng - og Værøy har et variert landskap som byr på nyttige utfordringer. **Er det vanskelig med rekrutteringen til HV?** Det synes nå å være en positiv trend at stadig flere viser interesse for HV. HV-ungdommen tar imot både gutter og jenter fra de er

15,5 år og har mange spennende aktiviteter som førstehjelp, feltliv, survival-øvelser, litt skyting, samband og konkurranser mot andre lag. De som er interessert - kan ta kontakt med HV-løytnant Tor Kristian Fagertun som er "sjef" for Værøyavdelingen.

Hva med ressursituasjonen til dagens HV? HV har de senere årene fått en god del nytt og moderne utstyr. Utviklingen går mot færre mannskap, men mer effektivt HV og tilpasset dagens behov.

Med tanke på "Natostasjonen" på Heia - kan man si at Værøy er et strategisk viktig sted i tilfelle av en krisesituasjon? Det er noe vi ikke kan uttale oss om, men radarstasjonen er et viktig ledd i overvåkingen av kysten. **Noen uforutsette episoder under øvelsen?** I enhver øvelse vil det alltid være et element av overraskelser/uventede situasjoner slik at mannskapet blir trent på å håndtere nye situasjoner. På den måten vil man kunne trekke viktig lærdom av sine disposisjoner. **Hvordan har samarbeidet med de sivile myndigheter vært under denne øvelsen?** Vi har hatt et godt og konstruktivt samarbeide med både politiet og

Hvordan har motivasjon og innsats vært blant mannskapet under øvelsen? Helt topp! Alle de som er med er godt motivert og tar oppgavene sine alvorlig. Tidligere var det mange som søkte permisjon/fritak fra øvelsene, men etter at det ble holdt årlige øvelser med mer innhold - har trenden snudd i positiv retning. **Foreløpig evaluering av øvelsen; hva har gått bra og hvilke ting trenger man mer trening på?** Øvelsen er gjennomført helt som planlagt - både mht. den militærtekniske delen og koordinering med sivile myndigheter. **I hvilke situasjoner vil det være naturlig for lokalbefolkningen på Værøy å få hjelp fra HV?** Ved alle typer naturkatastrofer, personer som er savnet og ulike typer ulykker.

Noen ord til slutt? Jeg vil benytte anledningen til å takke lokalbefolkningen på Værøy for flott mottakelse og forståelse for øvelsen. Bare positive tilbakemeldinger fra HV-mannskapet som har uttrykt sterkt ønske om å få komme tilbake til øya. Ellers er det veldig viktig at man fortsatt har HV-personell som bor på Værøy - lokalkunnskap er svært viktig for å kunne gjøre en god jobb. I dag er det om lag 10 personer tilknyttet HV som bor på Værøy og Røst - og mange flere er på vei inn.

Et nordlandsk auksjonsobjekt og dets historie (2)

av Helge Musæus Hagenæs

Forts. fra nr. 4-2009.

Men så tilbake til auksjonsobjektet - eller i realiteten 2 - men i posthistorisk forstand, betraktet som en og samme sak:

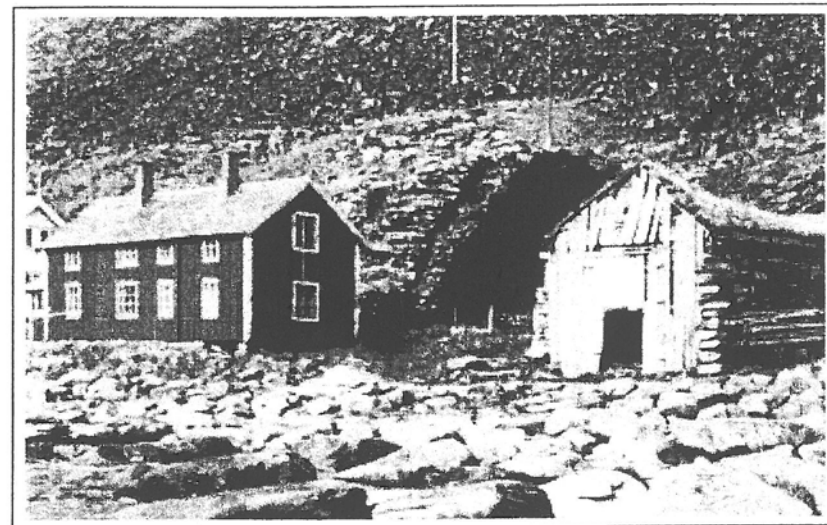
Skrur vi tiden ca. 150 år tilbake, kan vi prøve å se for oss at lensmannen på øya, Hans Eriksen (1809-77), 49 år gammel, denne vårdagen 12. april i 1858 begir seg ut på den 3 km lange og steinete strandvegen fra lensmannsgården i den sydøstvendte Breivika til Nordland. Med seg har han de to tjenestebrevne sammen med annen post, vel anbragt i en vadsekk eller skinnveske til slikt bruk.

Han hadde på denne tid allerede vært 5 år i tjenesten som den første poståpner

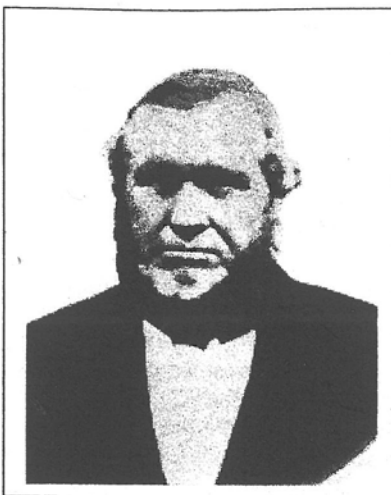
på Værøya og hjemme i lensmanns-gården, en rødmalt bygning, under den steile fjellura og helt nede i strandmålet i Breivikbukta, hadde han i 1853 opprettet øyas første ekspedisjonsrom, kalt «Værø Postaabneri».

Blant lensmannens antatt sparsomme kontorrekvisita, der skulle også nummerstempelet «346» befinne seg, siden dette skal første gang ha vært i bruk allerede 2 år tidligere, i 1856.

Derimot forteller andre opptegnelser fra lokalhistorien, at datostempelet fikk øya mange år senere, i 1873, og derfor lenge etter at Eriksen var sluttet i tjenesten. Dette forklarer også lensmannens håndskrevne påtegning for

Lensmannsgården i Breivika.

Lensmann og postfører Hans Eriksen.

filatelien, må en anta at det åttekantede «Nordcap»-stempelet ble satt på objektene en gang på den resterende del av bipostleggen fra Sørpågen til Svolvær.

Selv om bipostruta fra Værøy til Svolvær, som før nevnt, skulle være fri for øyboerne, var dette neppe tilfelle for dampskipsleggen Svolvær/Hammerfest/Bodø, som blir å anse som en del av

hovedpostruten. Når likevel lensmann Eriksen kunne foreta påførselen «Portofrit fra H. Eriksen», har det antagelig sammenheng med at han som embetsmann var innvilget portofrihet, og at han med tjenestebrev til et annet offentlig kontor, nemlig «Bodoe Toldkammer» - også forsynt med lakkseglet «Bodoe Toldopsyn» - oppfylte betegnelsen «portofri sag» iflg. lovbestemmelse av 1. januar 1855.

I Tore Gjelstens utmerkede bokverk om postgangen i den nordnorske landsdelen på 1800-tallet, gir bl.a. de detaljerte seilingsrutene for de enkelte

dampskipene i post- og passasjertrafikken i de aktuelle årgangene, ypperlig hjelp når en vil kartlegge flere av de postale sendelsene. Men også for disse, med sine regulære 4-ukentlige rundturer mellom Bergen/Trondheim, og til Hammerfest som nordlige vendepunkt, kunne likevel perioder med dårlige værforhold, skape tildels betydelige forstyrrelser i seilingsplanen.

avsendelsesdato og -sted på tjenestebrevens bakside. Sannsynligvis utført for han dro hjemmefra.

Når Eriksen om ikke lenge er fremme på Nordland, har det allerede gått hen på 6 timer siden den oppsatte poståttringen landet på kirkestedet etter avseilingen fra Sørpågen i Moskenes nærområde, på «innersida» av Lofotveggen. Timeantallet vet vi hadde sammenheng med bevisst tilpasning til tidevannssyklusen; - det gjaldt både på frem- og tilbaketuren å krysse det kritiske havstykket i den gunstigste perioden med fallende sjø.

Fremmøtte postfører for seilasen over Moskenesstrømmen, en «Hr. Thesen» med sine 2-3 rorkarer, var nok derfor ivrig etter å komme avgårde straks dagens post, hovedsaklig fra embedsmennene på øya, var flyttet over i den til dette formål, vannrette og jernbeslåtte trekiste med ytre mål 22,5" x 15" x 12". Den ble deretter forsvarlig fastsurret i bunnen av båten. I den samme kista lå også posthornet som postføreren på åttringen hadde blåst i for å varsle ankomsten tidligere på dagen.

Åttringens råsegl var til liten nytte i motvind, men var vindforholdene gunstige, dvs. fra side eller akterlig kant, kunne overfarten til Sørpågen noen ganger være unnagjort i løpet av rundt 5-7 timer.. Derimot - i dårlige værperioder, ofte på vår og høst, hendte det iblant at påvente av bedre seilingsvær kunne ta både dager og uker.

Det må vel derfor sies at betalingen pr. utført rundtur på 11 speciedaler de første årene, selv med den tids kjøpekraft, ikke tydet på noen overtidsbetaling. - Siden Sørpågen hadde regulære dampskipsanløp fra første halvdel av 1800-tallet, med bl.a. mange velkjente skipsnavn fra

Ifølge påtegningen av lensmann Eriksen «Værø 12/4 58», og åttringens ankomst til Sørpågen forventlig senest dagen etter, kan det se ut som innholdet fra postkista har måttet ligge lagret på den lokale «postexpeditionen» (klasse 2) der, frem til ankomsten for den postførende hjuldampere «Nordcap» ved kaia i Sørpågen ca. en uke senere, den 20. april, om skipet var i rute.

Nordland, type IV

Typebestemmelsen av transitstempelet «Nordland 23/4 1858», ut av de ialt 7 kjente «Nordlandstypene I - VII», viste seg snart å by på en uventet utfordring, som utløste et behov for en mer inngående undersøkelse:

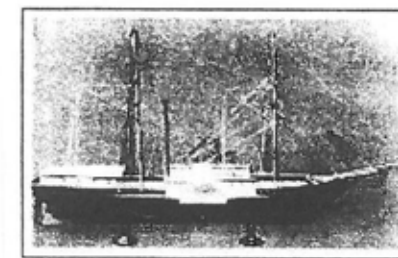
Ifølge Gjelstens seilingstider for dampskipet «Nordcap» på sin tredje nordgående rundtur i april, av til sammen 8 i 1858 (tabell 24, del 1 - 3, side 121/122), skal ombordværende postfører Levor Andreas Hanssøn på denne, såvel som på alle øvrige turer/seilinger skipet hadde dette året, utelukkende ha benyttet Nordland-stempelet av type III. - Men

selv en ganske flyktig sammenligning mellom auksjonsobjektene og nevnte type (III), viser at dette ikke stemmer; - i motsetning til type IV, der de mest karakteristiske likhetspunktene synes å falle godt på plass. Så kan en naturligvis spekulere litt på hvordan dette kan ha foregått.

Med en viss fare for å begi meg ut på en noe usikker grunn, våger jeg meg likevel til å antyde i alle fall et par mulige «scenarier», basert på enkelte faktaopplysninger, om hva som kan ha skjedd:

Mest nærliggende i utgangspunktet må vel være, at det vanlig brukte Type III-stempelet av ukjent årsak, var midlertidig ute av funksjon som følge av skade eller slitasje etc., og at postføreren derfor befant seg i en angivelig oppradd situasjon for et manglende stempel.

Et annet, og kanskje vel så sannsynlig erstatningsalternativ, kan også øynes i rutemønsteret mellom «Nordcap» og et ytterligere postdampskip i den samme farten, d/s «Æger», som også var i Lofoten-posisjon i det aktuelle tidsrommet. - På sistnevnte skip var Georg

Dampskipet «Nordcap», hjuldampere av eik, opprinnelig bygd for den norske marine, for det meste brukt av Postvesenet. (Modell i Norsk Sjøfartsmuseum.)

Muligens ble det etterhvert vel mange verv for den snart femtiårige lensmannen; utenom en arbeidskrevende gårdsdrift i Breivikdalen, var han på samme tid: Formannskapsordfører, forlikskommissær og valgmann.

I sin tjeneste som lovens håndhever, omtales han som både human og godhjertet. Fra lokalhistorien fortelles det om noen fanger, anklaget for vrakplynderi, som av retten var blitt dømt til å «sitte på vann og brød». - Dette løste lensmannen på sin måte ved å føre fangene opp i huset sitt, mens brød og et krus med vann ble plassert under hver av krakkene som fangene satt på - praktisk talt. «Så kunne de bare gladelig forsyne seg fra

Wilh. Willumsen postfører, som synes å ha hatt en spesiell forkjærlighet for IV-stempelet, som alltid fulgte han - uansett hvilket skip han tjenestegjorde på; så også på «Æger» i 1858.

Hvis derfor de reelle anløpsdagene i Lofotenområdet, fortrinnsvis i Sørpågen eller Svolvær havn, stemmer noenlunde samtidig overens mellom sydgående «Æger» og nordgående «Nordcap» i dagene 20.-21. april iflg. ruteplanen, frembød selvfølgelig en slik møtesituasjon en ypperlig anledning for overlevering av IV-stempelet mellom skipene. Kanskje dreide det seg her sogar om et ekstra IV-stempel i Willumsens beholdning fra hans tjenestetid ombord i enda et postskip «Prinds Carl» fra 1857-seilingene, og som han samme år, for en kort periode, faktisk hadde lånt ut til nok en postfører i nordnorgefarten, Hans Severin Øyen på dampskipet «Gler».

Når postfører Hanssøn 3 dager etter «Nordcap»s antatte anløp av Sørpågen/Svolvær-havnene den 23. april stempler de 2 tjenestebrevne med et (utlånt) «Nordland» type IV-stempel, befinner skipet seg i farvannet mellom Hammerfest og Tromsø. Han har da sannsynligvis fulgt en bevisst og alminnelig utbredt lånepraksis blant sine kolleger, av et hyppig utlånt IV-stempel, med utsikt til en problemfri tilbakelevering mellom seg og Willumsen, når begge postskipene ventes tilbake i Bergenposisjon et par uker senere.

Hvorvidt det kan fremkomme andre plausible forklaringer på det omtalte avbruddet i stempelbruken (type III) på «Nordcap» i 1858, skal selvsagt ikke utelukkes. Uansett viser de nevnte lensmannens gjestfrie og rikholdige bord», heter det.

Også hos de vikarierende prestene i poståpnervervet, kunne det skje visse avvik fra den ordinære prestegjeringen. Særlig i skreisesongen skal det ha hopet seg opp så mye post, at presten «så seg nødsaget til å sløyfe søndagsprekenen for å få utført postexpeditionen i løpet av de få timene postbåten lå under land». Noen protester fra kirkelyden av den grunn, synes ikke å ha forekommet.

Fra 1894 ble omsider Værøy, sammen med Røst, knyttet direkte til dampskipsrutenettet, og omtrent samtidig flyttet det gamle poståpneriet fra Nordlandsbygda hvor det hadde holdt til i de siste vel 30 år, til det sydligere tettstedet ved Røstnesvågen, med utbygget kaianlegg for regulære anløp av den voksende dampskipstrafikken. Senere kom det ytterligere 2 nye poståpnerier frem på 1900-tallet. Disse fordelte seg med hver sitt på Nord- og Sør-Værøy, og siden i virksomhet helt frem mot moderne tid. Nå har Samvirke-laget (Coop) på Sørland, omtrent fra

eksemplene, at dette ikke var noe enkeltstående tilfelle blant de postførende skipene i nordnorge-ruten på den tiden. - Men ett synes i alle fall klart: Eventuelle motforestillinger i form av ensidig og lettvtint henvisning til et vilkårlig sammentreff av ulike omstendigheter, kan med god grunn avvises som useriøst og neppe troverdig

Slik har på sin måte de vel 150 år gamle tjenestebrevne, gjennom sitt egenartede tause og filatelistiske «språk» kunnet fortelle oss en god del om sin vidløftige reise, som angivelig endte på «Toldkammeret» i Bodø i slutten av april 1858. Lite ante vel noen - hverken den gang eller siden - at det et halvannet sekel senere skulle få «et nytt liv» som verdifulle auksjonsobjekter.

Ålesund/Værøy september 2009

Helge Musæus Hagenæs

Kilder:
Dag Sørli: Øyfolket, Bygdebok for Værøy, bind 1 og 2.
Reinert Svendsen: Historiske Efterretninger om Værøy og Røst.
Tore Gjelsvik: The Nordland Postoffice (2005)
F.C.Moldenhauer: Auksjonskataloger: Nr. 65 (2006) og Nr. 67 (2008)

Etterskrift:

Det vites ikke akkurat hvor lenge lensmann Hans Eriksen var i post-tjenesten, men da vi kjenner til at sognepresten Lagaard på øya, midlertidig vikarierte i tjenesten noen år - antagelig fra prestegården på Nordland - noen få år før ansettelsen av etterfølgende poståpner i 1863, vil en anta at lensmannen må ha sluttet i stillingen forholdsvis kort etter at de to tjenestebrevne ble avsendt.

tusenårsskiftet, overtatt det hele. Kanskje greit nok, selv om mange nok vil mene at sjarmen ved postbesøket ikke lenger er helt den samme....

Hvis noen skulle undre seg litt over mitt engasjement i dette, - muligens også det man kan kalle nærhet til stoffet, kan jeg avslutningsvis røpe, at Hans Eriksen var min kones tippoldefar. Han ble i 1825 konfirmert av prosten Erik A. Colban fra prestegjeldet Vågan i Lofoten, under kortere vikariat på Værøy. Colban var en halvbror av min tipp-tippoldefar Nils Norman (1770-1836) som på den tid var sogneprest i Asker. Til overmål ble Eriksens oldebarn, og min svigerfar, Albert L. Eriksen (1910-2005), døpt av Leonhard B. Holmboe, som var prest på Værøy frem til 1911, og sønnesønn av svogeren til min tippoldefar, Johannes Musæus (1802-78). Underlige sammenreff gjennom flere generasjoner, får man vel kalle det; - slik kan også slektsforskning og filateli til tider faktisk utfylle hverandre, noe dette eksemplet burde være et godt bevis på.

HMH/2009

VÆRØY PÅ LANGS OG PÅ TVERS - LEIF ARNE OLAUSSEN

Redigert av Erling Skarv Johansen

METTE LILAND 100 ÅR

Tekst ved Herold Liland

Redigert av Erling Skarv Johansen

5 generasjoner samlet til 100 års dagen

I anledning Mette Lilands 100-års dag. Hennes sønn Herold forteller:

"Den 3.mai 1914 kom en liten og spe jente til verden. Hun ble rammet av engelsksjuken og rådet fra legen var å bade henne ofte i sjøvann. Hun kom seg gjennom denne vanskelige situasjonen - og ble med tiden en frisk og flott jente. Hun var tidlig ute og fikk jobb som tjenestepike hos Fagertun på Fyret og senere i Svolvær.

Hun har flere ganger fortalt meg hvor hun gråt og vantrivdes - og bare lengtet etter å få komme hjem til Værøy igjen. Det hadde også en naturlig forklaring; hun hadde møtt sin Henry fra Liland i Borge - som selv var kommet som dreng til Håkon Mathisen. Henry og Mette holdt sammen og ble gift. De fikk fire barn: Herold, Arne, Oddny og Jorun. Pappa forsøkte seg på fiske og fikk fraktebåtene Hinden og Storegutt. Dette slitet; vått og kaldt i alt slags vær - gjorde at han fikk kronisk gikt og ble erklært invalid for livet av sin lege. Dette var en vanskelig tid for mamma; gift i 3 år, to små gutter, halvferdig hus, lite penger og hjelp fra det offentlige. Men det var slik Værøyværingene var på den tiden.

Etter hvert ble pappas helse bedre og han lærte seg å gå igjen - og ble med tiden en både seig og sterk arbeider. Mamma har alltid vært hjemme med ansvar for familien. I fjøsen hadde vi både ku, gris, sauer og høns. Hun var en mester til å lage god mat selv i tider da utvalg og tilgang på matvarer var som i dag.

Mamma og pappa hadde sitt åndelige hjem på Sion. De var med helt fra starten av menigheten. Ofte kom det evangelister på besøk som ble boende på det vi kalte "evangelistrommet". Alltid hadde vi besøk. Mamma var kjent for å være veldig gjestfri og hadde alltid kaker og noe godt til kaffen når noen stakk innom.

Mette og alle hennes 4 barn samlet

Mamma og tante Mary hadde i mange år andakt på senteret. De sang og spilte og gikk hjem til folk de visste var ensom og alene. Dårlig vær var aldri noe hinder.

Mamma har vært enke i 19 år. De siste 5 årene har hun vært på Omsorgssenteret. Hun er så takknemlig - for som hun sier - de er så snille og hjelpsomme.

100-års dagen ble feiret på Sion. Hun klarte jobben som dronning sammen med 70 gjester. Til slutt vil jeg bare si: Vi har hatt verdens beste foreldre!

Dessverre gikk mamma bort knappe 3 måneder etter sin 100-års dag.

Vi vil benytte anledningen til å gi en varm takk til personalet ved omsorgssenteret. Vi takker alle for vennlig omtanke og hilsninger i forbindelse med hennes bortgang - og lyser fred over hennes minne".

SMÅNYTT FRA VÆRØY

ved Erling Skarv Johansen

Værøy er kjent for sitt ekspansive og aktive næringsliv. Også blant ungdommen er det gründere som tør å satse.

Her et godt eksempel i Kvalnes hvor unge nå har startet sin egen **assorterte handel** med kortreiste produkt fra havet. Åpningstidene er noe skiftende - alt etter vær og trafikken. Vi ønsker disse driftige unge lykke til med etableringen.

I sommer fikk kommunen en gave fra Human Etisk Forbund - nemlig en såkalt «**tenkebenk**» - som ble satt opp ved husfliden nær rådhuset hvor vittige tunger hevder at behovet er størst.

På bildet under «prøvekjøringen» av benken ser vi her Judit og Erling i dyp konsentrasjon og tydelig tynget av stundens alvor.

Også i sommer ble stien mellom Eidet og Måstad vedlikeholdt av Fritz Kristiansen og kulturkontoret med steinrydding, oppsetting av rasfareskilt og vedlikehold av rekkverk samt oppsetting i Måstad av infoskilt om Måstads spesielle historie.

Kulturkontoret har designet og fått laget velkomst-skilt som nå er utplassert på ferjekaia - samt identiske skilt er gitt som gave til flyplassen som skal monteres der.

Skiltene har symboler og kort beskrivelse av øya.

TV 2 med programleder Arne Hjeltne var i mai innom Værøy og filmet i anledning serien «Fly med oss» hvor de besøkte flyplasser over hele landet med helikopter. Mange fine filmsnutter fra øya og ulike aktiviteter. Elin Olaussen og Lisbet Torstensen hadde klatret helt opp på Nordlandsnupen med bunad og ble også filmet.

Katrine Hårberg med bilde av spekkhogger i Kvalnes-skjærene

Hvorvidt det ble født fugleunger med røykhoste og dårlige lunger vites ikke.

I mangel av andre gode alternativ valgte en en av strøkets «løse fugler» å legge sine egg i askebegeret på utsiden av legekantoret.

Bilde fra skiltkurs på Værøy arrangert av Friluftsrådet

BILDER TATT AV ESKILD PERSEN, VÆRØY

REDIGERT AV ERLING SKARV JOHANSEN

DEN SERIØSE SIDEN v/ Erling Skarv Johansen

Nesten like populært som kirkekaffen!

Tror jeg har glemt teksten - igjen!

Og han forsvant ut av vinduet i en viss fart!

Hvalpen stjeler jo hele oppmerksomheten! Nå blir det ikke noe tørrfisksuppe på Hjeltnes!

Bare han ikke sager av seg en finger igjen!

Feskaukastning krever en viss stil!

Her var det jeg så havfruen!

Har vært på technofestival og nå kan jeg snart fly!

Nytter ikke å gjemme seg i steinura!

Du skulle jo ha suppestasjon på Heia!

Ingen skam å snu i tide!